

Nr 174

av fru Lindberg och fröken Bergegren
angående borgerlig begravning.

Borgerlig begravning är en lagfäst medborgerlig rättighet såväl för dem som utträtt ur statskyrkan som för dem som kvarstår i densamma men ändå ej önskar en jordfästning i statskyrkans ordning. Den enda inskränkning lagen anger är att »vid jordfästning och gravsättning må intet förekomma som strider mot förrättningens helgd och allvarliga innebörd».

Begravning »utom kyrkans ordning» kan vara både av icke-religiös och religiös karaktär. Medlem av frireligiöst samfund torde i allmänhet inte ha några större svårigheter att få sin önskan om en annan ordning för jordfästningen än den statskyrkan föreskriver tillgodosedd. Såväl lokaler som officianter tillhandahålles — åtminstone på större platser — i regel genom samfundens försorg. Den som däremot varken är ansluten till frireligiöst samfund eller tillhör statskyrkan och som önskar en begravningsakt som ej har religiös prägel men som i övrigt i viss utsträckning följer de traditionella mönstren saknar ofta möjlighet att få sin önskan beaktad.

Stockholms stad tillhandahåller — genom beslut i stadsfullmäktige i april 1964 förteckning över personer som är lämpliga att officiera vid borgerlig begravning samt ersätter dessa med ett arvode av 100 kronor per förrättning. Över detta beslut anfördes besvär. Besvärsärendet fördes så småningom till regeringsrätten, som den 11 februari 1969 gav följande utslag:

Genom klandrade beslutet har stadsfullmäktige bemyndigat kyrkogårdsnämnden att genom råd och anvisningar samt tillhandahållande av begravningsförrättare bereda den som så önskar anordna borgerlig begravning möjlighet att förverkliga sin önskan. Av handlingarna i målet framgår att det föreligger behov av sådana åtgärder. Den som i egenkap av anhörig eller närstående eller eljest ombesörjer begravning bör enligt lag, såvitt möjligt, iakttaga den avlidnes önskan rörande jordfästning eller gravsättning. Det får anses som ett allmänt kommunalt intresse att en kommun underlättar för sina medlemmar att fullgöra vad sålunda åligger dem. På grund härav och då enligt gällande författningar ej tillkommer annan att svara för tillgodosendandet av ovan nämnda behov har fullmäktige genom beslutet icke överskridit sin befogenhet.

Bemyndigandet för kyrkogårdsnämnden att av kommunala medel utge ersättning till den som förrättar borgerlig begravning medför ökad likställighet mellan kommunmedlemmarna med avseende på begravnings-

kostnaderna och kan därför ej anses utgöra ett gynnande av vissa kommunmedlemmar. Ej heller i annat avseende är fullmäktiges beslut i denna del olagligt.

Efter regeringsrättens utslag föreligger inte längre några hinder för kommunerna att tillhandahålla sina innevånare erforderlig hjälp i samband med borgerlig begravning. På flertalet mindre orter i landet saknas emellertid både officianter och för ändamålet lämpliga lokaler varför det, enligt vår mening, kan vara nödvändigt att genom lagstiftning vidga den kommunala befogenheten till en kommunal skyldighet.

Inom varje kommun bör finnas visst antal godkända officianter liksom anvisningar om lämpliga lokaler. Officianterna behöver sannolikt någon form av kortare utbildning, som lämpligen samordnas för hela landet. Vi vill i anslutning härtill understryka vikten av att det härigenom inte skapas någon ny ritualbildning.

Självfallet skall ersättning utgå till den som förrättar borgerlig begravning. Denna ersättning kan — som fallet är med borgerliga vigselförrättare — utgå av statsmedel.

Sannolikt är det i dag ett ganska litet antal människor som efterfrågar en borgerlig begravning. Att efterfrågan är liten kan bero på dels att kunskaperna är otillräckliga om att borgerlig begravning är en laglig rättighet samt hur denna akt skall formas, dels att det på många orter saknas reella möjligheter att anordna en sådan förrättning. Den minoritet som önskar borgerlig begravning bör emellertid få rättigheter och möjligheter likvärdiga med vad som tillkommer dem som är anslutna till statskyrkan eller till frireligiöst samfund.

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställer vi

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till åtgärder som tillgodoser medborgarnas önskan om borgerlig begravning, varvid särskilt beaktas behovet av officianter och för ändamålet lämpliga lokaler.

Stockholm den 20 januari 1971

MARTA LINDBERG (s)

ASTRID BERGEGREN (s)